

Motion till riksdagen 2020/21:290

av Peter Helander och Magnus Ek (båda C)

Rösträtt under året man fyller 18 år

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rösträtten vid allmänna val ska gälla alla som fyller 18 år under det kalenderår ett val inträffar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har allmänna val vart fjärde år, och man får rösta när man har blivit 18 år. I forskningen kring valdeltagande kan man se att andelen röstande är större bland de som är 18 år än bland de som är något äldre. Detta förhållande har observerats i flera svenska val. En trolig förklaring är att en stor andel av 18-åringarna går i gymnasieskolan i samband med valet. Skolan arbetar med demokrati och valfrågor, vilket ökar medvetenheten och intresset för att rösta. Det har också lyfts fram att 18-åringar ofta bor hemma hos sina föräldrar, vilket har en positiv påverkan på röstbenägenheten.

Rätten att delta i allmänna val borde kunna jämföras med andra bestämmelser som följer med det år man är född. Alla som är födda ett visst år börjar skolan samtidigt, och man tävlar inom idrott i åldersklasser. Allmänbildning och mognadsgrad skiftar sig i högre grad efter årskullar än födelsedatum under året. Även rösträtten borde kunna följa åldersklassen.

Dagens system gör att en stor del av en årskull inte får rösta på valdagen med konsekvens att man får vänta i flera år på att rösta för första gången. Då forskning visar att benägenheten att rösta sjunker åren efter 18-årsdagen är det viktigt för den demokratiska förankringen och valdeltagandet att alla i en årskull får rösta.

Är det kontroversiellt att man ska få rösta det år som man fyller istället för som idag att man ska vara minst 18 år på valdagen för att få rösta? I samband med riksdagsvalet 1976 sänktes åldersgränsen för att få rösta från 19 år till 18 år. Det var inte bara åldern som ändrades utan dessutom ändrade man till att avse ålder på valdagen istället för som tidigare ålder uppnådd året innan valåret.

Regeringen bör ges tillkänna att det bör utredas om rösträtten vid allmänna val ska kunna gälla för alla vid val inom det kalenderår när man fyller 18 år.

Peter Helander (C)

Magnus Ek (C)